Technische dienst in het zilver

* * In de loop van de laatste jaren is het ge-
* leidelijk tot een goed gebruik geworden, op daartoe geschikte momenten in deze kolommen een meer dan gewone aandacht te besteden aan wapens, dienstvakken of onderdelen die als regel niet of nauwelijks in de openbaarheid treden omdat hun normale verrichtingen weinig spectaculair zijn. Een uitstekende gelegenheid voor een dergelijke grotere belangstelling pleegt zich voor te doen bij het herdenken van de geboortedata, in het bijzonder wel wanneer het de geijkte veelvouden van vijfentwintig betreft. Voor de jeugdigsten onder de jubilarissen behoeft het zelfs geen veelvoud te zijn doch wordt die kans al benut wanneer zij hun eerste kwarteeuw hebben voltooid.

Zoals uit de hierboven gestelde titel blijkt, is dat thans het geval met het Dienstvak van de Technische dienst, dat zijn vijfentwintigjarig bestaan viert op de dag waarop dit nummer verschijnt, 1 november 1975. Merkwaardig is echter wel, dat die datum officieel niet de juiste is. Immers, in Legerorder nr 88 van 1949 staat te lezen dat, onder andere, het Dienstvak van de Technische dienst wordt *geacht* op 1 mei 1949 te zijn opgericht. Overigens gewaagden verschillende andere legerorders reeds eerder van het bestaan van een Regiment Technische troepen waarvan, volgens Legerorder nr 167 van 1947, als oprichtingsdatum moet worden herdacht 1 februari 1947.
Wie zich de moeite van enig speurwerk wil getroosten slaagt er vrij gemakkelijk in de ware toedracht te achterhalen. Het jaar 1949 was namelijk het jaar waarin ingrijpende veranderingen zich gingen voltrekken. Het was (*Mil. Spect.* **143**(1974)(4)149) het jaar van het tot stand komen van de Noordatlantische Verdragsorganisatie, waarin al aanstonds de Verenigde Staten een aanzienlijke materiële steun begonnen te verstrekken aan hun medeleden in het bondgenootschap, bijgevolg ook aan ons land. Als welhaast logische consequentie leidde die stroom van materieel ertoe dat de Nederlandse landstrijdkrachten om praktische redenen ook de Amerikaanse organisatievorm overnamen, uiteraard met inbegrip van de daarin gehanteerde verzorgingssystematiek op het punt van de bevoorradings- en onderhoudsprocedures. Daarin paste niet langer de, uit de tot dan toe gebezigde Engelse organisatievorm overgebleven, kwartiermeester-generaal: in de Amerikaanse organisatie waren de „technical services" — de materieeldiensten — via de Deputy Chief of Staff for Logistics rechtstreeks geplaatst onder de Chief of Staff. In de Nederlandse situatie vloeide uit die constructie de behoefte voort van de Chef van de Generale staf aan adviseurs voor de specifieke vakgebieden in zijn verzorgingstaak. Die adviseurs werden gevonden in de zg. Materieelinspecteurs. En het was nu, om precies te zijn, de Inspectie van de Technische dienst die op 31 oktober 1950 werd ingesteld. Voor een der latere Inspecteurs van de TD is dat aanleiding geworden het 12½-jarig bestaan te doen vieren op 1 mei 1963; de aanwezigheid van alle tot tegenspraak bevoegde superieuren op de receptie sanctioneerde in feite het afwijken van de formeel vastgelegde geboortedatum van het Dienstvak van de Technische dienst, dat desalniettemin ouder is dan het zich voordoet. Een niet oninteressant kluifje voor wie graag zijn tanden zet in traditie- en korpsgeschiedenisproblemen!

De benaming „Technische dienst" mag op zijn minst verwarrend heten. In het bijzonder geldt dat wanneer men daarachter een zekere exclusieve specialisatie zou veronderstellen. Er zijn immers wel méér wapens en dienstvakken die zich zouden bedienen van het predikaat „technisch". Om nog maar niet te spreken van de velen die zijn blijven behoren tot, blijkens hun benaming, allesbehalve technische deelorganisaties doch die daarin wel zijn geplaatst op specifiek technische functies. Maar al heeft men dan ook klaarblijkelijk vergeefs gezocht naar een pakkende vertaling voor de kernachtige Amerikaanse term „Ordnance", en al geeft dan de naam van het dienstvak een onvolledig beeld van het functiegebied, dat neemt niet weg dat de Koninklijke landmacht terdege weet welke waarde zij dient te hechten aan deze Technische dienst.
In afwijking van wat gewoonlijk het geval is bij andere wapens en dienstvakken, is het moeilijk een voorloper van de huidige TD te ontdekken in de vooroorlogse geschiedenis van de Koninklijke landmacht. Het is niet onredelijk het *Light Aid Detachment*, de herstelafdeling waarover destijds naar Engels model de Koninklijke Nederlandse

Brigade „Prinses Irene" moest beschikken en die voor de veldtocht in Frankrijk moest worden uitgebreid tot een *Independent Workshop Detachment* — tot en met 3e-echelonsherstelcapaciteit — te beschouwen als de kiem waaruit het latere dienstvak is gegroeid. Mede uit deze hersteleenheid werd na de bevrijding van Nederland de Nederlandse REME gevormd (naar analogie van de Britse Royal Electrical and Mechanical Engineers) waaruit later — met behoud van de inmiddels ingeburgerde klank — de R(eparatie) I(nrichtingen en) M(aterieel) I(nspectie) voortkwam. De hoofdtaak van die logistieke organisatie was, het aan ons overgedragen Britse en Canadese materieel in bruikbare staat te houden of te brengen.

Het laat zich begrijpen dat dié taak in wezen niet is gewijzigd, al veranderde de herkomst van het materieel meermalen. Naarmate het materieelpakket van de landstrijdkrachten omvangrijker werd, groeide ook de behoefte aan deze in materieelverzorging gespecialiseerde dienst. Uiteraard riep die groeiende behoefte nieuwe problemen op: vooral de opbouw van een goed beroepspersoneelsbestand bleek niet eenvoudig.

Op grote schaal moest daarom een beroep worden gedaan op beroepsmilitairen van andere wapens en dienstvakken. Hun aantal moest vervolgens worden aangevuld met reservisten en nieuw uit de burgermaatschappij instromenden. Alleen op die wijze kon worden gezorgd voor een juiste encadrering van de eenheden, want de opleiding van jonge adspirant-beroepsofficieren en -onderofficieren zou eerst op langere termijn tot resultaten kunnen leiden. Met name in de categorie officieren is de oogst bij de verwachtingen ten achter gebleven. Veelal is de toeloop naar de KMA geringer geweest dan de behoefte gewenst deed zijn. Bovendien leed het dienstvak forse verliezen aan bekwame beroepsofficieren doordat het dienstverlatingspercentage relatief zeer hoog was (gemiddeld 22%) en bovendien grote aantallen van de „blijvers", na het volgen van de Hogere Technische of Hogere Militaire Vorming, als gebrevetteerden in functies buiten het dienstvak werden geplaatst en naar de Technische of — destijds — de Generale staf werden overgeplaatst.

In de loop der jaren is het dienstvak sterk betrokken geweest bij een reeks van belangrijke ontwikkelingen in de Koninklijke landmacht. De vele reorganisaties hebben ook de Technische dienst nauwelijks rust gegund om orde op zaken te stellen. Anderzijds hebben de snelle motorisering en mechanisering van het Legerkorps de belasting van het TD-personeel zowel kwalitatief als kwantitatief zeer sterk doen toenemen, terwijl terzelfder tijd rationalisaties, besnoeiingen en — vaak sluipende — integratie de grenzen tussen de onderscheidene materieeldiensten hebben doen vervagen.

De reeds gememoreerde uitbreiding van het materieelbestand heeft niet verhinderd dat het aantal afzonderlijke eenheden van compagniessterkte is verminderd, zij het dat de gemiddelde sterkte per compagnie werd uitgebreid — de brigadeherstelcompagnie, voortgekomen uit het zg. voorpeloton van nauwelijks een dozijn jaren geleden, illustreert dat. Maar een aanzienlijk deel van de werkbelasting vloeit onmiskenbaar voort uit het huidige beleid, dat het in gebruik zijnde materieel niet tijdig door nieuw vervangt en aldus het TD-personeel voor de gevolgen van die zuinigheid laat opdraaien!

In de vijfentwintig jaren van zijn bestaan heeft het Dienstvak van de Technische dienst zich een niet weg te denken plaats verworven binnen de Koninklijke landmacht, waarin het om zijn kundige taakvervulling bijzonder wordt gewaardeerd. Het 3e- en hogere-echelonsonderhoud van het KL-materieel dat aan de zorgen van de TD is toevertrouwd, mag zeer zeker „bevredigend tot goed" worden genoemd, ook ondanks de vele problemen waarvoor het dienstvak bij voortduring wordt gesteld. Tal van commandanten van velerlei niveaus zullen zich met erkentelijkheid ervan bewust zijn dat het welslagen van hun oefeningen en hun goede score bij inspecties voor een belangrijk deel te danken was aan de grote inzet en de uitstekende dienstverlening van de Technische dienst voor, tijdens en na de oefeningen.

Het is betreurenswaard dat de jarige thans noodgedwongen kampt met het identiteitsprobleem, nu uit verschillende benamingen van eenheden de woorden „Technische dienst" worden geschrapt, en zelfs gerenommeerde namen als die van 101 TDbat blijken te kunnen worden omgedoopt tot „materieelverzorgingsbataljon" zonder dat men zich daarbij om de nog zo jonge traditie bekommert.

Misschien zal het vandaag jubilerende dienstvak in de onafwendbare rationalisatie van de krijgsmachtorganisatie nog wel enkele veren moeten laten. De tijd zal het leren. Het past echter de KL als geheel, haar Technische dienst als dank voor de vele voortreffelijke prestaties uit de afgelopen vijfentwintig jaar, van harte geluk te wensen met dit zilveren jubileum. En . . . „nog vele jaren"!